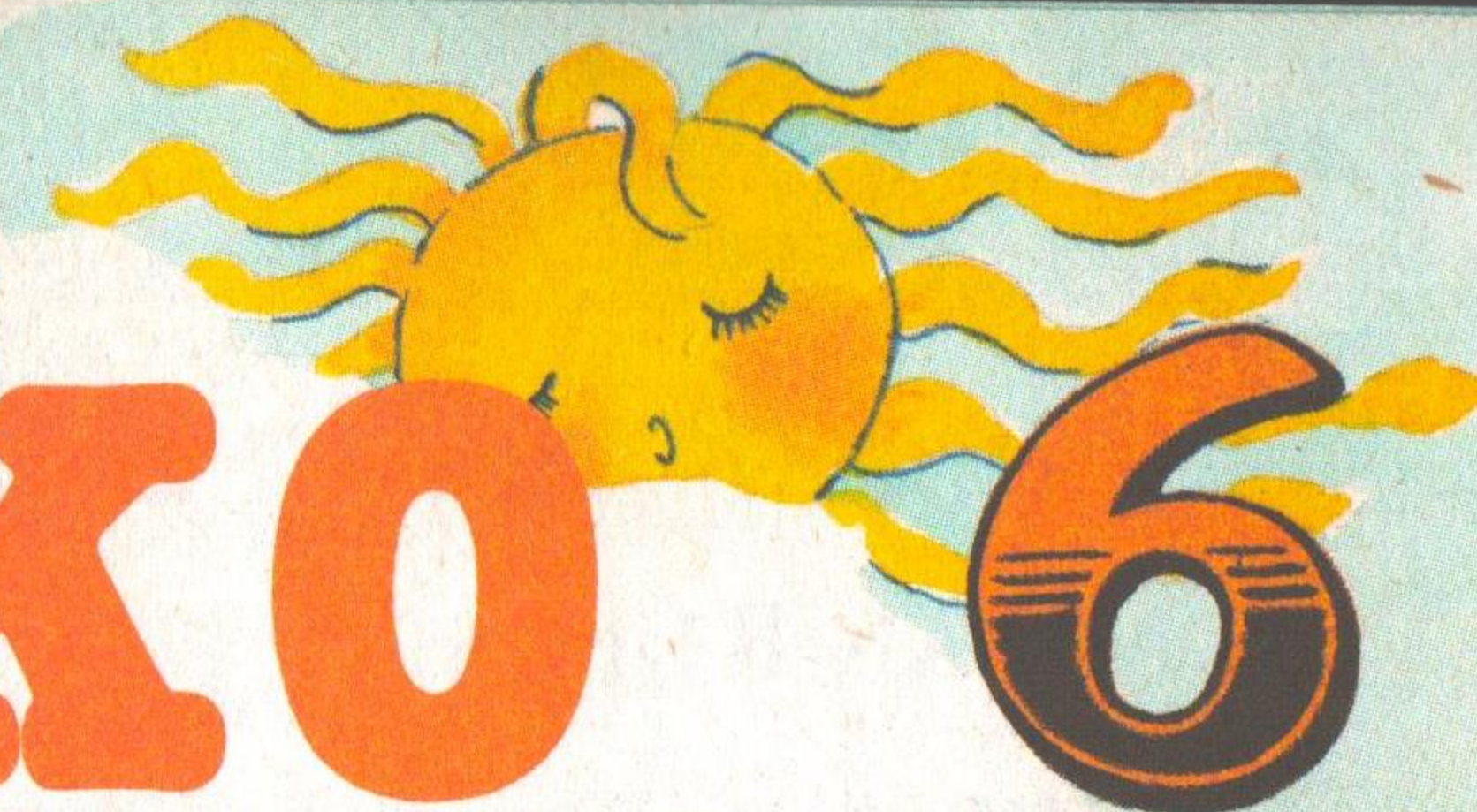

Slniečko

6

ROČNÍK 46

FEBRUÁR 1992

5 Kčs

Povešť môjho detstva

MILAN RÚFUS

Už som o tom, tuším, raz hovoril. Alebo dokonca nie raz, nie dva?

Ako chlapec, žiak ľudovej školy v mojej rodnej dedine Závažnej Porube, mával som soboty rád.

Sobota bývala výpožičným dňom v našej školskej knižnici.

A zároveň bola sobota dňom, o ktorom som dopredu vedel, že keď sa vrátim zo školy domov (vyučovalo sa aj v sobotu), bude náš dom voňať vôňou, ktorú, sám neviem prečo, som odjakživa miloval: vôňou vydrhnutej podlahy, vôňou čistoty, ktorá mi zosobňovala domov.

V jednu z takýchto sobôt som si vypožičal zo školskej knižnice zviazaný ročník Slniečka. Dopredu som sa tešil, ako sa s ním uchýlim na teplé miestečko za pecou (bol to zimný deň), a budem tam čítať a čítať.

Tak sa aj stalo.

V tom Slniečku som natrafil na čosi, čo ma zvláštnym spôsobom vzrušilo. Na povest' o zlatej kačičke na rieke Rimavici. Autora povesti som medzičasom zabudol a až po dlhých rokoch som si overil, že tým autorom je Jozef Cíger Hronský.

Neviem, či to zapríčinilo čaro sobotného večera, či čaro detstva alebo čaro autorovho talentu – tá predstava večernej riečky Rimavice, po ktorej plávala do tmy svietiaci zlatá kačka a Jánošík ju chcel chytiť, ostala vo mne natrvalo.

Ako tichá triaška, ako úžas nad tým, čomu hovoríme detstvo.

Nuž hľa, tu je tá povest'.

JOZEF CÍGER HRONSKÝ ...

Rimavská zlatá kačička

Ako bolo, ako nie, cez Rimavu nijako nemohli postaviť dobrý most. Ten druhý hej, i ten tretí, i všetky ostatné, ale prvý most od prameňa nevydaril sa ani najlepším majstrom. Mocný buk odťali, zdravé drevo vykresali i železom okuli, ale to nič nepomohlo.

Keď prišla prvá taká polnoc, že na moste natrafil sa človek, nuž hrady zaprašťali, dreva sa pukali, most sa rozsypal ako hračka. A kto vtedy mostom prechodil, v Rimave sa okúpil, či sa mu kúpať chcelo, alebo nie.

A ráno mohli majstri stínať nový buk, mocné hrady vykresávať, hrubé okovanie hotoviť, lebo ľudia chceli prechodiť, a mosta nebolo.

Aj posledné dieťa pod Klenovcom už vedelo, že na prvý rimavský most neslobodno o polnoci človeku kročiť. Ba susedné dediny posielali k mostu stráž, aby nepustila v noci na most človeka cudzieho, čo by o nešťastí nevedel.

Komu by sa aj bolo chcelo chodiť na taký most za tmy?

Nebolo veru takého smelého človeka po celé veky, čo by sa len tak pre nič šiel okúpať pod prvý rimavský most.

Nebolo veru, až pokým neprišiel raz na most sám Jánošík.

Práve o polnoci naháňali ho pandúri pod Klenovcom.

Vlastne ani nenaháňali ho veľmi, lebo sa ho báli, a Jánošík ani veľmi neutekal, lebo na šiestich chlapov hocikedy stačil aj sám.

Ale keď ich teraz šiestich zbadal, akosi sa šelmovsky zasmial a začal utekať, akoby sa ich bál.

Myslel si: Počkajte len, kamaráti! Poskočíme si raz-dva a hneď budeme pri rimavskom moste. Pri samom moste dám sa vám chytiť, ale tak, aby sme sa všetci razom na most dostali. Ja sa vody nebojím, most mi pomôže, a tak vás všetkých okúpem, že do smrti nezabudnete!

Ako si vymyslel, tak i konal.

Naoko utekal pred nimi, ale keď dobehúvali k mostu, pretvaroval sa, sľaby nevládal. Pandúri iba ruku mali vystrieť a mohli ho mať. Pandúri, neleniví, veru aj vytrčali všetky ruky, koľ-

ko ich len mali. Jeden lapal Jánošíka za plece, druhý za opasok. A všetci kričali, ba radost', že Jánošíka budú mať, celkom ich oslepila, a nevideli tí, kde sú, ani čo by boli mali po štvoro očí. Nie div, veľká odmena bola sľúbená za Jánošíka.

Ako vždy, i teraz stál strážnik pri moste.

„Ľudia, veď sa nevalte do nešťastia, však len vidíte, že je tu rimavský most!“ kričal strážnik, pomykával, kde ktorého zachytil, rád by všetkých zadržal.

Horkýže tí však videli a počuli!

Ba nazdali sa, že to Jánošíkov niektorý pomocník vyšiel z krovia, nuž tu jeden, tu druhý suchol strážnika, že sa tomu odnechcelo miešať sa do natáhovačky.

A keď boli pandúri s Jánošíkom naprostriedku mosta, podmostice zaprašťali, pánty pukali a ani vykriknúť nestačili, ani len rozmýšľať nebolo kedy, most začal sa rozchádzať a všetci sypali sa do vody.

Nelapili už Jánošíka, ba i ten, ktorý ho držal, i ten ho chytrý popustil. Od ľaku mrela im i krv v žilách.

A Jánošík sa smial na plné hrdlo.

Tu jedného, tu druhého pozmáčal do vody, tu jedného, tu druhého pomykal nazad do vody, keď sa ten hrabal na breh.

„Len sa okúp, kamarát, neutekaj, však sa hocikedy kúpať nebudeš!“ žartoval Jánošík a smiať sa neprestával.

Iba tu raz zatrholo mu smiech.

Na čiernej vode zazrel čosi jasného, nevelkého plávať pred sebou, a keď sa lepšie poprižeral, čisto, jasno rozoznal malú, utešenú kačičku, ovinutú bielym svitom, stáby kačička žiarila.

Ani nebolo to inak.

Podivná kačička bola zo živého zlata.

Nevedel Jánošík, čo je, aká je, lenže o všetkom chcel vedieť, strach nepoznal, pandúrov sa už nemal čo obávať, nuž vystrel ruku, že chytí zlatú kačičku.

Ale kačička nedala sa mu hneď chytiť.

Na kuse namáhal sa za ňou hore vodou, ani po moste nebolo chýru, ani po pandúroch slychu, keď sa jej mohol dotknúť.

Sotva sa jej však dotkol, kačička zaraz premenila sa na bielu krásnu devu, akej krásnej azda ani svet nevidel. Zastala si pri ňom v závoji, ligotavom ako svit mesiaca.

Veď to sama rimavská víla stála pri ňom.

„Smelý šuhaj si, Jánošík,“ hovorila, „keď si sa ma dotkol, nuž ma máš a ja mám teba. Mám ťa za spoločníka, aby som sa mala s kým pozhovárať, lebo len taký človek mi môže byť spoločníkom, čo sa pod rozsypaným mostom ne-

naľaká, a ty si sa ešte i smial. Ak sa ani teraz nebojíš, pod, zavediem ťa, kde sa iný človek nedostane.“

Jánošíkovi nebolo treba dva razy kázať.

Pristal na cestu, rimavská víla ho pojala za ruku a brodili sa spolu hore Rimavou, lebo víla na breh nsmela. Brodili až po prameň, a keď ta došli, prameň sa roztvoril sám sťa brána.

O chvíľu boli v priestrannej jaskyni, ovešanej storakými ligotavými závojmi, naprostriedku zlatý stôl, nad stolom visel zlatý pánt a z celej povaly sypalo sa svetlo, hoci tam ani len oblička nebolo.

„Tu ja vo dne bývam, už tisíc rokov o tebe snívam, a keď si na pánt sadnem, pod stolom zo zlatého kalicha začne vyvierať Rimava. V noci ma nik nevidí, nuž plávam dolu Rimavou,

spoločníka hľadám, ale ho už nebudem, lebo si už tu.“

Tak hovorila víla.

Jánošík pozhováral sa vďačne, ani ospanlivý nebol, hoci vonku začínal sa už deň. Ale vtedy krásna víla sa usmiala, zatriasla a o chvíľočku sa zas premenila na zlatú kačičku.

Kačička vylietla na zlatý pánt a zvolala:

„Dobrá noc, Jánošík-spoločník, len si od-dýchni u mňa, keď si tu. Pokojne si skloň hlavu, ľudská zlosť ťa tu nenájde!“

Pod stolom zo zlatého kalicha začala sa valiť Rimava. Jánošík sa na to chvíľu díval, potom sklonil hlavu a znamenite sa mu spalo, až do samého odpoľudnia. Vtedy sa z driemot prebral, poďakoval sa zlatej kačičke, a keď mu nič neodpovedala, stáby bola nemá, začal hľadať, kade by sa dostal von.

Víla mu však v spánku vytrhla jeden vlas, čo na šťastie nezbadal, lebo len tak sa mu mohli otvárať a zatvárať čudné brány jaskyne.

Mohol chodiť von a dnu.

Lenže Jánošík dosť starostí mal vo svete, aby pravdu vymeriaval, veru v prvé časy neprišla mu ani na um zlatá kačička. Ale rimavská víla nsmútila. Keď došiel večer, zlietla zo zlatého pántu, zamávala krídlami, v jaskyni tíško zašumelo a hneď bola kačička krásnou devou.

Deva po jaskyni chodila, takto si spievala:

*Tu sedel, tu stál,
a tu sa ma spýtal,
či sa volám Rimava.
Ani tu nesedí, ani tu nestojí,
ale ešte príde,
i pýtať sa ma bude,
či sa volám Rimava.*

A spievala si tak až do samého svitu, ani plávať neplávala, ani mosty viac nelámala, iba v jaskyni sa bavila.

Raz sa stalo, že Jánošík nevedel, kde sa po-dieť so svojimi chlapcami, lebo každý úkryt im pandúri vysledili, a tu mu prišla na um rimavská jaskyňa pod Klenovcom.

(Pokračovanie na str. 10)

Jánošík

O Jánošíkovi máme množstvo pesničiek, povestí, rozprávok, prísloví, máme aj romány, divadelné hry, filmy, obrazy, sochy... Keby sme sa opýtali, skoro každý človek by nám vedel porozprávať:

že Jánošíka poznali aj víly,
že mu dali opasok, ktorý ho robil chlapom so silou obra,
že mal valašku, ktorá sa k nemu prerúbala cez sedem zámok,
že mal krpce, ktoré robili mýlové skoky,
že bohatým bral a chudobným dával,
že meral angliu od buka do buka,
že delil dukáty z klobúka,
že ho obesili za rebro a na šibenici vyfajčil za tri funty tabaku,
že má po horách poskrývané rozprávkové poklady,
že sa tie poklady otvárajú v svättojánsku noc.

To ľudová fantázia urobila z Jánošíka takého slávneho človeka.

Keby sme navštívili jeden z bratislavských archívov, ukázali by nám zväzok listín z osemnásteho storočia; sú to zápisy z pravoty proti Jurovi Jánošíkovi, zápisy jeho výpovedí pri mučení a súde, jeho priznanie i rozsudok. A z týchto zápisov v spisoch i matrikách by sme sa dozvedeli toto:

Juro Jánošík sa narodil v januári 1688. Otec sa volal Martin, mať Anna. Jeho rodiskom bola kopanica „u Jánošov“ na kopci Pupov pri Terchovej. Otec bol chudobný sedliacky sluha. Jánošík mal ešte troch mladších bratov: Martina, Adama a Jána. Mladý Jánošík sedliachil, slúžil ako otec a celá rodina. Keď vypuklo posledné kurucké povstanie Františka Rákócziho II., dal sa, vtedy osemnásťročný, zverbovať do kuruckého vojska. Po bitke pri Trenčíne roku

1708, kde cisárski vojaci porazili kurucov, sa vrátil domov do Terchovej.

Ale neostal doma dlho.

Prišli cisárski vojaci, labanci, a zverbovali Jánošíka do cisárskeho vojska. Z kuruca sa teda stal labanec. Jánošík však nebojoval, slúžil ako strážny vojak na Bytčianskom zámku, kde boli uväznení rozliční zločinci, rebeli a utečenci. Bol medzi nimi aj zbojník Uhorčík.

S týmto zbojníkom sa Jánošík zoznámil a spriatelil. Priatelia však neboli spolu dlho, lebo Jánošíkovi rodičia nejakým spôsobom dostali syna z vojny. Vrátil sa znova do Terchovej k sedliackej robote.

Jedného dňa dokvitol do Terchovej Tomáš Uhorčík. Podarilo sa mu ujsť z bytčianskeho väzenia a prvá cesta ho zaviedla k Jánošíkovi. Nahovoril ho, aby sa dal s ním na zboj. Vykreslil mu slobodný zbojnícky život bez roboty, bez trápenia, bez pánov, a to sa mladému Jánošíkovi veľmi pozdávalo, takže ho nebolo treba dlho prehovárať. Ako vysvitá z Jánošíkovho priznania na súde, na Michala roku 1711 ho Uhorčík sprisahal do zbojníckej družiny.

Tak sa teda stal Jánošík zbojníkom.

Zbojníckych družín bolo vtedy na Slovensku plno, hoci šľachta, ktorej majetky a kaštiele bývali často cieľom zbojov, tvrdo proti zbojníkom vystupovala. Uhorčík za krátko nechal zbojníčenie a kapitánom družiny sa stal Jánošík. Nie naddlho. V zime roku 1713 ho kdesi pri Klenovci chytili, odviekli do Mikuláša, súdili a odsúdili. Koncom marca 1713 ho popravili. V rozsudku sa hovorí: „...protož pro takové veliké a zlé účinky a prikázání prestúpení má byl na hák na levém boku prehnaný, a tak na příklad jinších takových zločincov má byl zavesený...“

O mesiac neskoršie, v apríli 1713, chytili, odsúdili a popravili aj Jánošíkovho predchodcu a kamaráta Tomáša Uhorčíka.

Takýto bol skutočný Jánošík a jeho život.

(Pokračovanie na str.11)

O Zotmundovi

PÍŠU ŠTEFAN MORAVČÍK
a ZUZANA ZEMANÍKOVÁ
ILUSTRUJE MARIÁN ČAPKA

A HENRICH... PLIENI KRAJINU...

MUSÍME HO DOBYŤ, HERGOT!

KTORÝ JE PRAVÝ?

BOHVIE!

Nástupníci uhorského kráľa Štefana sa ruvali o trón ako psy o kosť.

Nemeckému cisárovi Henrichovi III. stál v ceste Bratislavský hrad.

BEŽ S VETROM OPRETEKY!

ČO UROBÍŠ, KNEŽA VYLUNGRAD?

NAPIŠEM NOVÉ ROZKAZY...

Cisár prikázal poslovi Urošovi doručiť veliteľovi vojsk rozkazy.

Lenže posol bol z Bratislavy. Nechcel vidieť rodné mesto v rozvalinách.

ČUJTE! V NEMECKU SÚ NEPOKOJE! MUSÍME SA VRÁTIŤ!

HLUPÁCI! NASPÄŤ! OBLAFLI VÁS!

HNEĎ TO NAPRAVÍME!

Uroš pricválal do nemeckého tábora s falošnými listinami.

Cisár zúril. Vrátil sa s vojskom pod Bratislavský hrad.

NEMÁME ŠANCE.

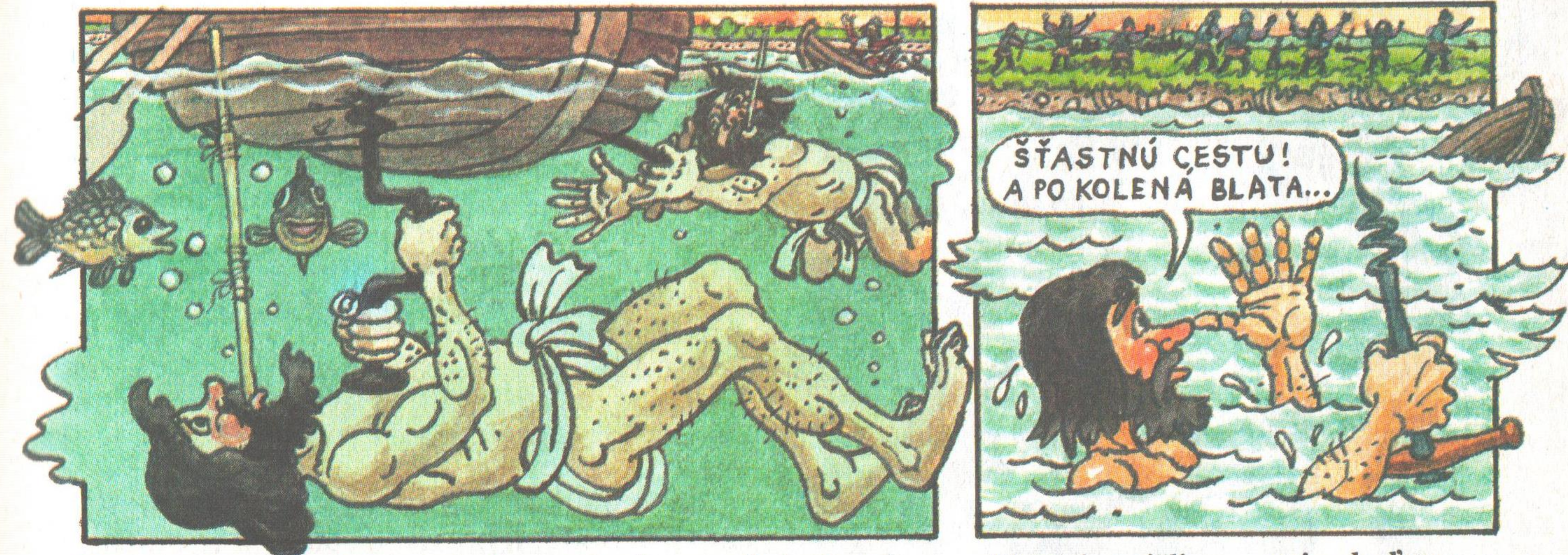
PANE, JA POZNÁM SPÔSOB!

Fííí...

TU SME!

Onedlho cisárske katapulty metali z lodí gule na hrad. Pevné hradby pukali.

Zotmund, bratislavský rybár a staviteľ člnov, sa ponúkol, že zničí nemecké lode.

ŠŤASTNÚ ČESTU! A PO KOLENÁ BLATA...

Za tmavej noci sa Zotmund s kamarátmi ponoril do dunajských vln.

Nemci prišli o svoje loďstvo a s dlhými nosmi odtiahli domov.

Rimavská zlatá kačička

(Dokončenie zo str. 4–5)

„Poďte, chlapci,“ zvolal, „však ste so mnou ako jedno telo a jedna duša.“

Jánošíkova družina sa nikdy nevyzvedala, kde ich kapitán vedie. Nevyzvedali sa ani teraz, iba sa čudovali, ako sa im vodné vráta pri prameni otvárajú. A že to bolo v noci, v jaskyni uvítala ich krásna deva, za stôl posadila, varila, piekla, hostila ako najmilších hostí.

Jánošíkovci od tých čias inde ani nenocúvali, iba u rimavskej víly. Tu boli na pokoji, tu sa mali dobre, sem si ukrývali poklady, iba to nebolo najlepšie, že von a dnu bránami ich mohol iba sám Jánošík previesť.

Raz zasa za dlhý, dlhý čas neprišiel Jánošík do jaskyne ani na hostinu, ani na odpočinok.

Víla chodila po jaskyni, spievala si, nikam nešla, ale napokon ju jednak znepokojilo toľké meškanie. Nad samým ránom vyplávala pod prvý most, či by niečo nepočula od ľudí. Zriekla sa radšej moci mosty lámať, všetkých ľudí bez nebezpečenstva prepustila cez most, len aby zachytila slovíčko alebo dve.

Napokon sa i dopyčula, že Jánošíka už lapili a už ho niet medzi živými.

Hneď tam pod mostom vypadla jej prvá slza z oka, ba oko ani neprestalo jej nikdy slziť, ani keď vylietla na pánt a tak je to i dnes. Slzy kvapkajú na zlatý stôl, zo stola do zlatého kalicha a z kalicha hojnejšia vyviera Rimava.

A večierkami chodí krásna rimavská víla po jaskyni smutná, striebřistý závoj, striebřistý ako mesačikový svit, zapletá sa jej do nôh, ale ona nedbá, žalostne si spieva:

*Tu sedel, tu stál,
a tu sa ma spýtal,
či sa volám Rimava.
Ani tu nesedí, ani tu nestojí,
ani už nepríde, pýtať sa nebude,
či sa volám Rimava.*

Ani vraj nikdy viac sa svetu neukáže, mosty lámať nebude, lebo vie, nebude viac takého šuhaja, ako bol Jánošík.

Ilustroval VLADIMÍR MACHAJ

(Dokončenie zo str.6–7)

No ľud ho videl v celkom inom svetle. Pre neho bol bojovníkom proti panskej svojvôli, ochrancom chudobných a pomstiteľom utláčaných. Vyrástol na národného hrdinu, o ktorom si ľudia už za dávnych dávov spievali:

**Bolo nás jedenásť, tisíc sa nás zhúkne,
keď Juro Jánošík nohou o zem dupne.
Prídu sem mládenci od Poľany, Tatry,
traste sa len, páni, až zahoria vatry!
Meno Jánošíka nikdy nezahynie,
ani na vršičku, ani na doline,
ani na mestečku, ani na dedine!**

Chytali zbojníčka na mraku po hore,
a on spal v dedine pri milej v komore.

Chytali zbojníčka na svite po lese,
aby ho zaživa lámali v kolese.

Núkali dukáty, dávali poklady,
i tak im zbojníček nevliezol do klady.

Len raz si pri dverách zabudol valašku,
len raz sa na krčme pošuchol na hrášku.

len raz sa neobzrel, pustil drábov z oka,
a už mu od chrbta zaťali do boka.

**Už v Liptove vyzváňajú,
Jánošíka lapať majú.**

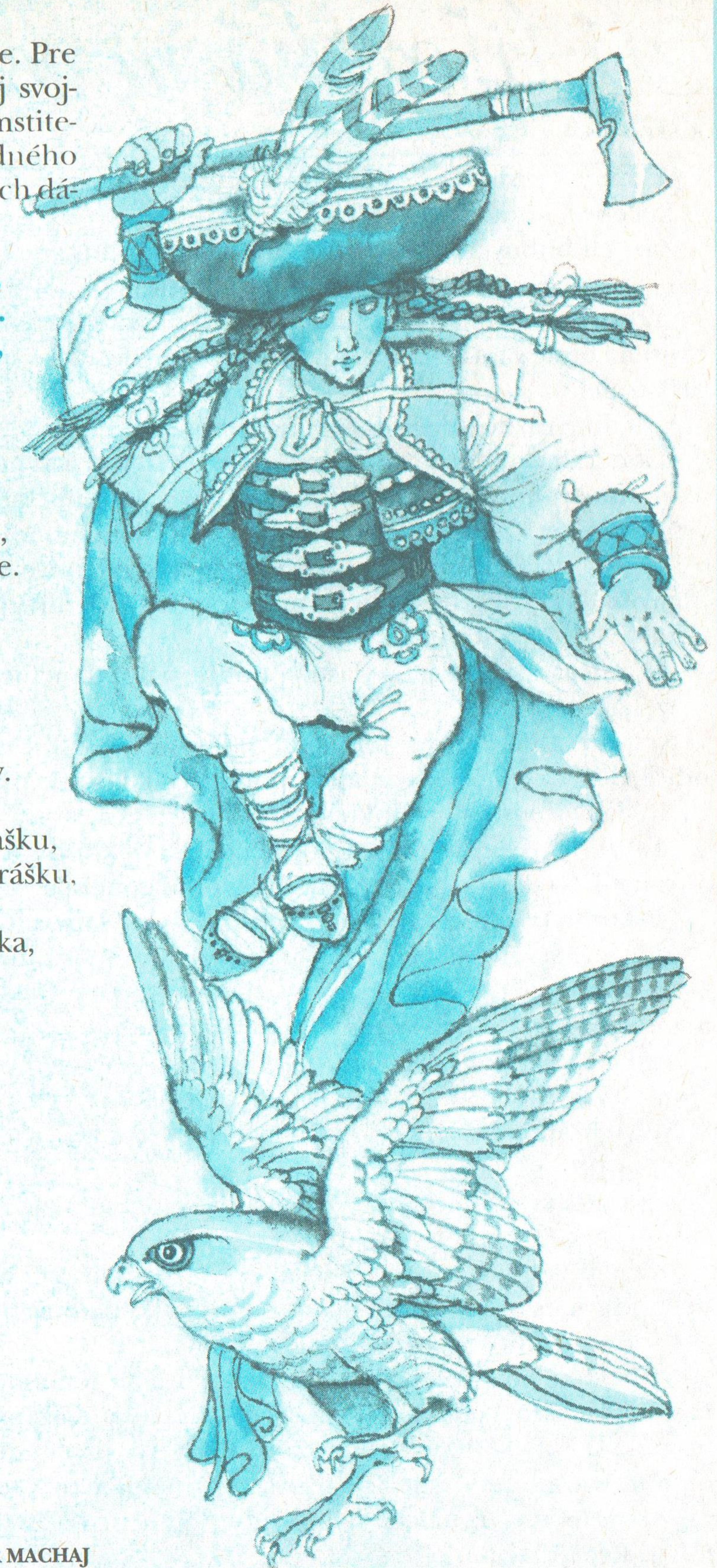
**Už v Liptove vyzvonili,
Jánošíka ulapili.**

**Už ho vedú cez ulicu,
tri milé sa k nemu mecú.**

**Janík, Janík, srdce moje,
čo tu vidíš, všetko tvoje.**

**Vidím, vidím zoreničku –
prenešťastnú šibeničku.**

Ilustroval VLADIMÍR MACHAJ

Tá lišovská nevesta...

ZUZANA ZEMANÍKOVÁ

Recefire, bum! Recefire, bum, bum, bum!

Zazneli bubny a do Lišova vtrhli maľovaní husári. A ten ich kapitán, vyšívany dolomán, ostro spustil:

„Zberajte sa, mládenci! Zanechajte svoje milé! Šablíčka brúsená bude vaša žena! Pán generál rozkazuje, na vojnu ísť prikazuje!“

V dedine zaznel plač a škrípanie zubov.

„Generálisko jeden, čo si to zmyslel? Vojnu si vyhútal, akoby inej roboty nebolo! Treba siať, kopať, žať a nie šablou vrtieť!“ šomral lišovský richtár. Pomôcť si však nemohol.

Krásna Anča, najhrdšia lišovská nevesta, stála práve pred oltárom, keď prišli husári a rovno z kostola odvedli jej milého.

„Mamička moja! Ani na vlastnej svadbe si nezatancujem!“ nariekala Anča.

Nebolo pomoci proti tej nemoci. Recefire bum! Vojaci odišli, dedina ostala bez chlapov, polia pustli. Lišov sa ponoril do najčernejšieho smútku.

„Takto to ďalej nepôjde!“ dupla nôžkou krásna Anča a vychytila sa do Nitry. Pýtala sa rovno pred generála.

„Takto sa pred generála nechodí!“ vysmiali sa jej stráže. „Musíš mať sukňu skladanú, striebrom-zlatom vyšívajú.“

Anča nelenila. Ušila si sukňu, striebrom-zlatom ju vyšila a postavila sa pred strážu.

„Takto?“ vysmiali sa jej strážu. „S bosými nohami sa pred generála nechodí.“

Anča si kúpila čižmy, čižmulienky ľahučké ako pierko a ligotavé ako slnko.

Generála tá krása celkom oslepila. Nevedel od Anče odtrhnúť zrak.

„Nože si zatancujeme, nevestička, keď sa ti na vlastnej svadbe tanca neušlo!“ požiadal ju, keď mu všetko rozpovedala. „Ak si dobrá tanečnica, tvojej žiadosti vyhoviem.“

Nuž, bol to tanec nad tanec. Anča tancovala s generálom, tancovali strážu, celé mesto dubasilo kalamajku. Od božieho rána do samej noci. A keď už nik nevládal, pán generál napísal listinu, aby všetkých lišovských mládencov pustili z vojny domov. A na tú listinu namiesto pečate priviazal zlatý toliar. Recefire-bum!

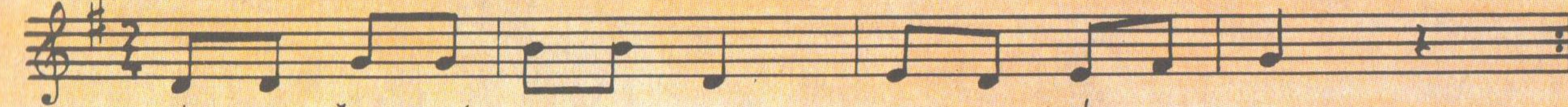

Ilustrovala VIERA KARDELISOVÁ

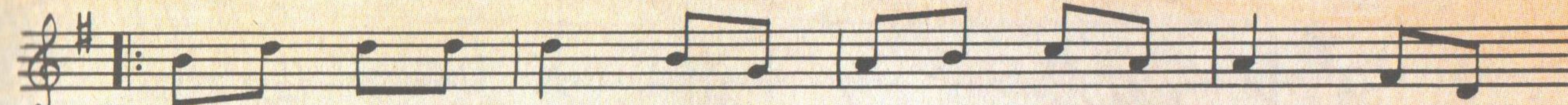
Tá lišovská nevesta...

Prpravili
MÁRIA ĎURÍČKOVÁ
a ĽUBA PAVLOVIČOVÁ-
BAKOVÁ

Veselo

Tá li - šov - ská ne - ves - ta, re - ce - fí - re bum,
z Nit - ry suk - ňu do - nies - la, re - ce - fí - re bum.

Keď ju o - na o - ble - čie, do mes - ta sa vy - vle - čie,

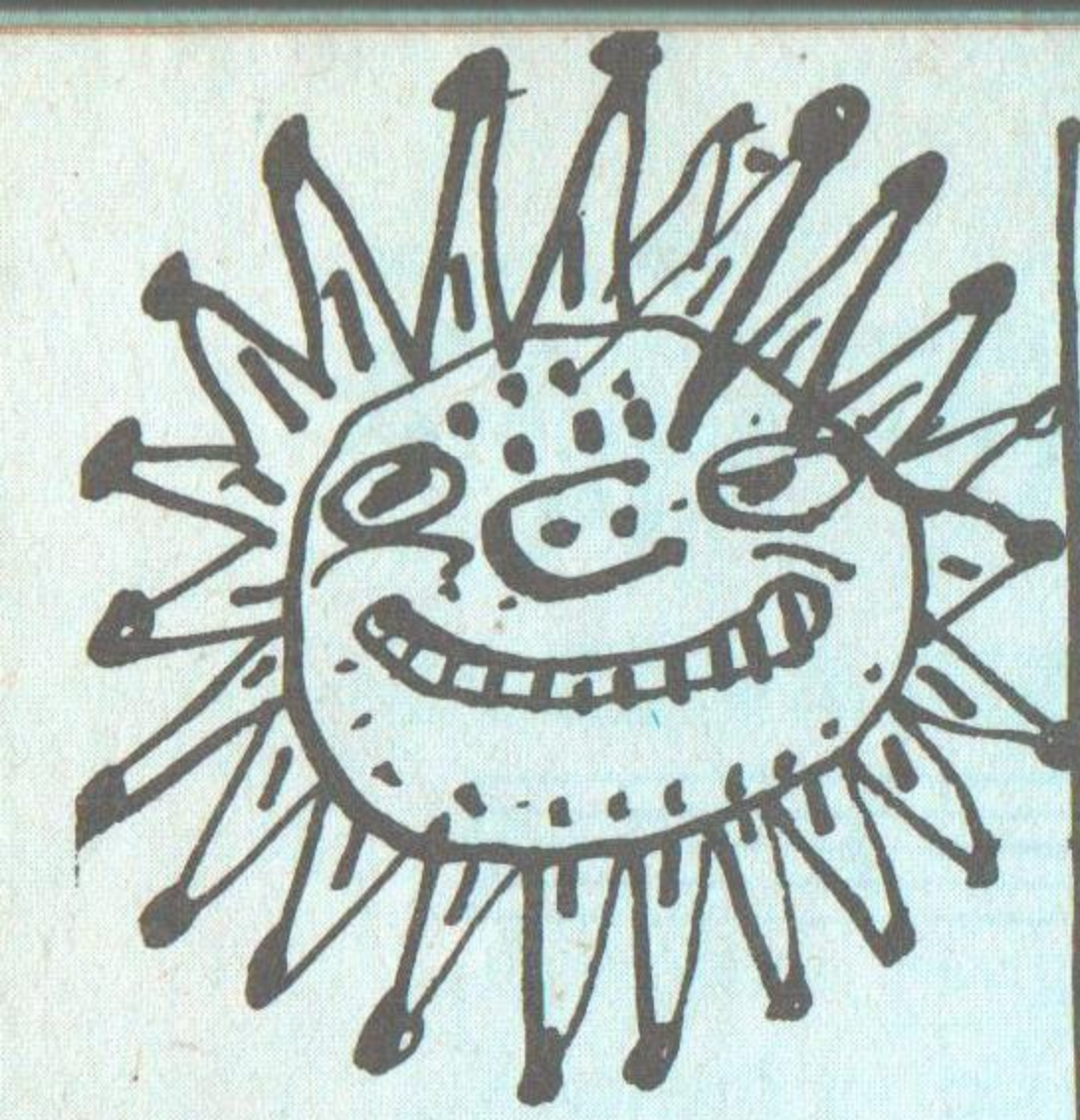

an - ge, cin - ge, bun - ge bá, re - ce - fí - re bum.

**Tá lišovská nevesta, rece-fíre-bum,
z Nitry čižmy doniesla, recefire-bum,
keď ich ona obuže,
kalamajku tancuje,
ange-cinge-bunge-bár, recefire-bum.**

**Tá lišovská nevesta, rece-fíre-bum,
z Nitry toliar doniesla, recefire-bum,
keď ho ona zamení,
chlapcov z vojny vymení,
ange-cinge-bunge-bár, recefire-bum.**

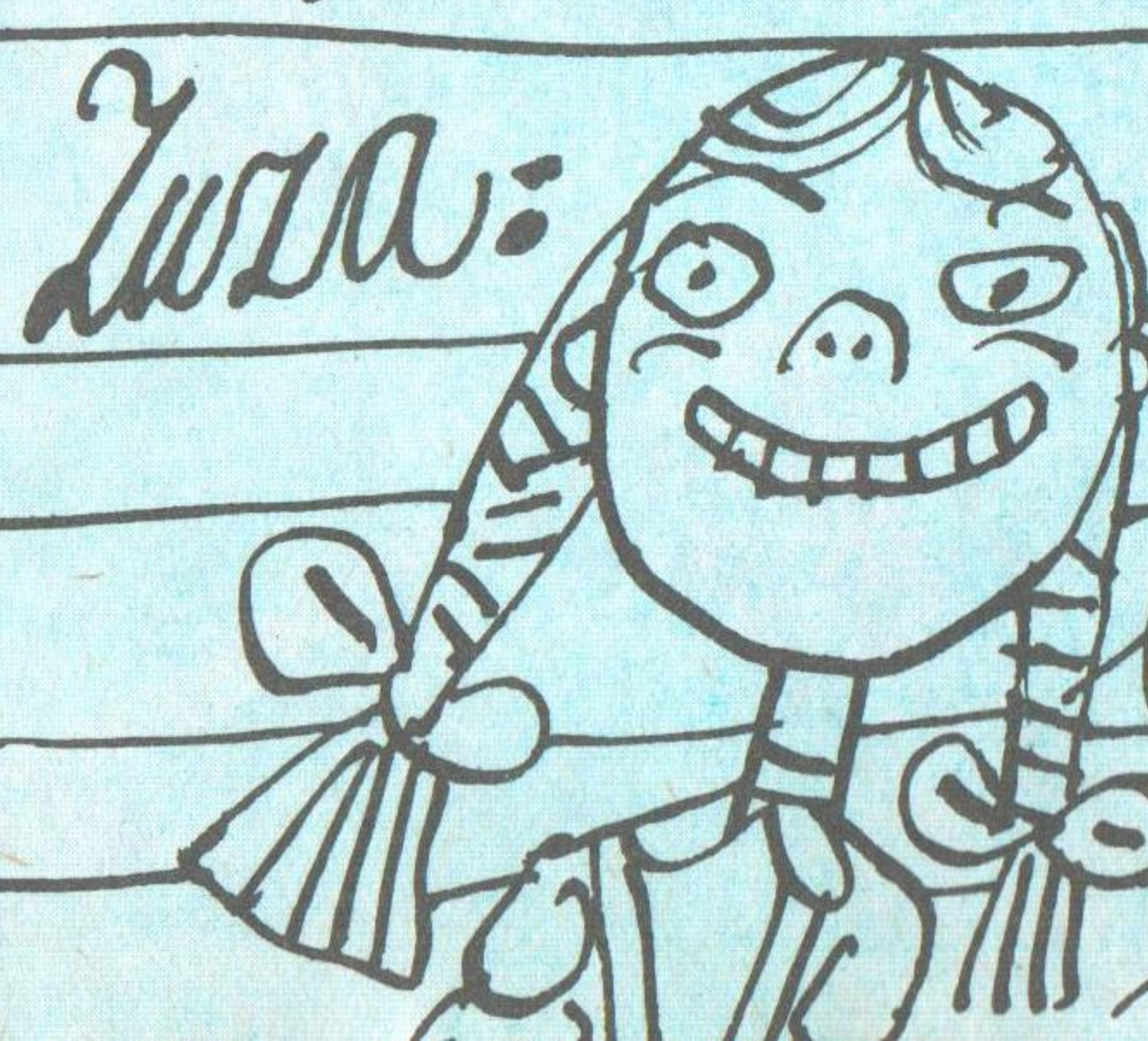
STNIEČKO 6 JOŽKA MIKVIČKA

február

Toto nezarvilá LIBERTA, ale auto a je
zlomená noha, nie je ešte májšoršie
ochotnejšie. Človek aspoň dostáva
naš servi a pselico sa dozvie. Kto pselko
ma prísil našliozyl a čomni povedal:

Palo blačanec: Ty sa máš

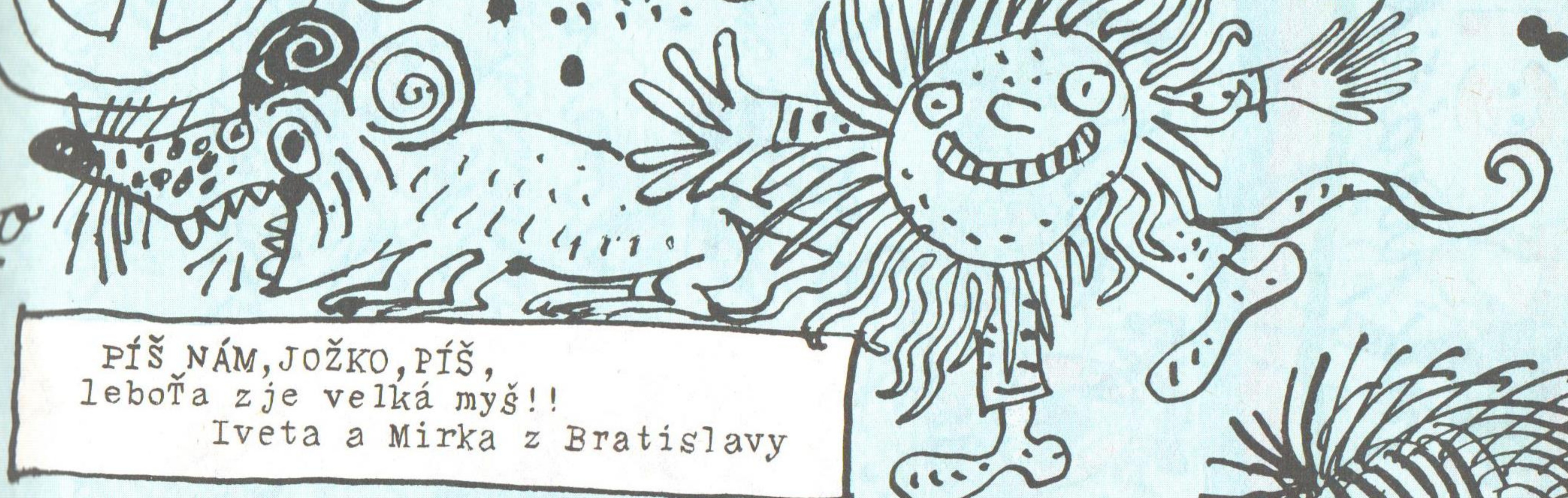
mi pošuškala doueka:
Vädi somsi misela, ako
bibolo fajnu, kebi si mebol
vrabeš, vriede. a Tera s, keš
sam rüesi, mi veľmi chibaš.

Ja som sa nato usmial okolo celej hlavy
Moja fajná mama: Najviac samu ma kebe
Späci, že máš vädi dobru völu.

Naš šivyl ma aj špčko
a povedalo: Este kassie

~~že lo mbo~~ bola moha
a nie rukva. Včel podomby špčko
osalo bez Mikvičku.

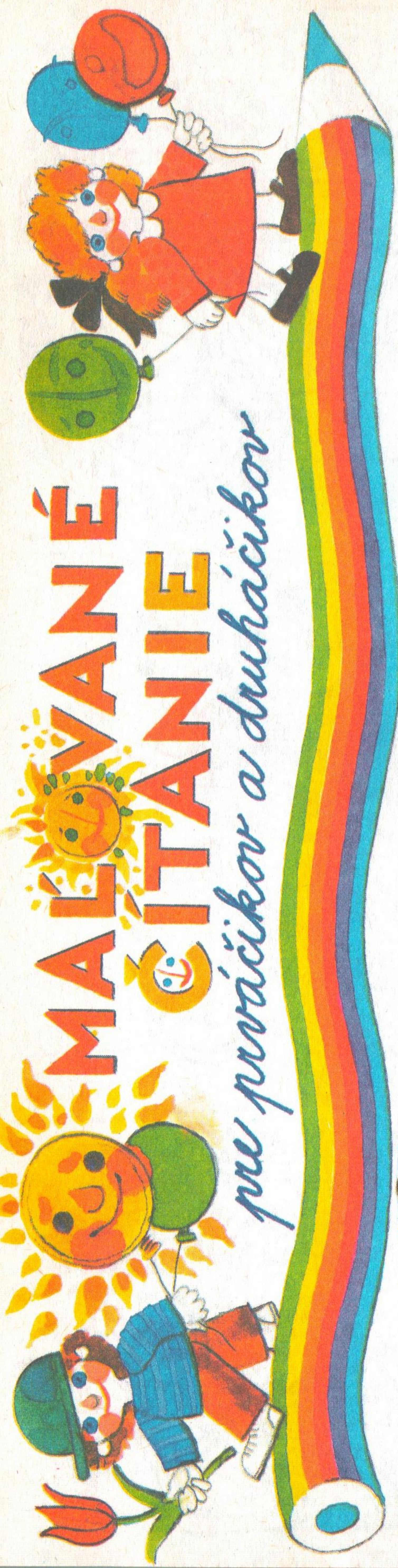
PIŠ NÁM, JOŽKO, PIŠ,
lebo ťa zje veľká myš!!
Iveta a Mirka z Bratislavy

Pozdravuje vás váš vrni
kamard
Jožko Mikvička

MALOVANÉ ČÍTANIE

pre prváčikov a druháčikov

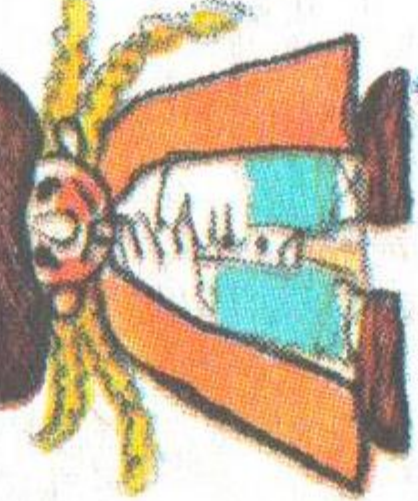

bača

Jeden mal Bodrika. verne strá-
žil sa k nim nesmel ani

príbližiť. Bodrik však rostadol. Vypadali

mu všetky. " Už sa nepotreujem, pove-
dal . Potom vyhodil Bodrika pred

a nedal mu jesť. Namiesto neho si prive-
dol mladého . Prišla . Na nebo

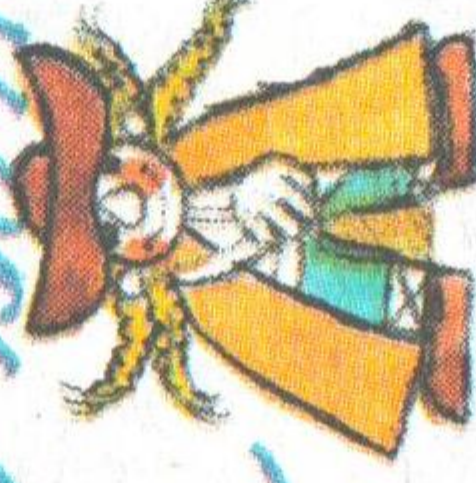
vyšiel a . Mladý sa liezol do

a raspal. Zatiaľ sa prikradol

ku . Bodrik ho

razrel, no od hladu nevládal ani rásť-
kať. " E, ved som si ja len uobil, vtedy-

chod si ráno . " Keby tu bol Bodrik, bol

by vyprášil kožíuch. " Potom šiel za

starým a dobre ho nachoval. Od-
vtedy Bodrik mnohá verne stráži

NAPÍŠAL: JÁN DONOVAL
NAMAĽOVALA: DANIELA ONDREJČKOVÁ

ma
vka

Kožíuch

štráča

V malej, čistej a teplej chalúpke žil sedliáčik so ženou. Gazdovstvo mali celkom malé, iba sliepku Jariabku a kocúra Mura. Sliepka niesla vajcia, kocúr chytal myši, a tak sa obaja spolu kamarátili, že Jariabka neraz i spala na Murovom chrbte.

Nuž tak si žili-nažívali, zle im nebolo.

Jedného dňa zniesla Jariabka vajce a začala kotkodákať, ani čo by to bol ktovieaký zázrak:

*Kot-kot-kot-kot, kotkodák,
zniesla som vajce ako klát!*

Pozrie gazdiná do hniezda – vajce je naozaj veľké, žltkavé, len sa tak svieti na slniečku.

Ako dobre, myslí si, hneď ho uvarím pre muža.

Položila vajce na stôl a šla rozložiť oheň.

Tu kocúr Muro vyskočil na stôl a nevďak drgol chvostom do vajčeka. Vajčeko sa rozkotúľalo, spadlo zo stola a rozlialo sa po zemi.

Sedliáčik a jeho žena zajajkali, zajojkali – také nešťastie, nadarmo oheň rozkladali! A to všetko ten Muro, naničhodník, toľkú škodu im spravil!

Pohľadal sedliak prút, že kocúra zmasť. A tu Jariabka začne prosiť:

„Nehnevajte sa, gazdíčko a gazdinka, a nebite Mura. Rozbil len obyčajné vajčeko – a ja vám zajtra znesiem zlaté!“

Keď to muž a žena počuli, prútik zahodili a od nedočkavosti celú noc oka nezažmurili. Napokon počuli Jariabku, ako kotkodáka, a ozlomkrky utekali k hniezdu. Pozrú, a naozaj! Na slame leží vajce z čistého jagavého zlata. Sedliak ho poťažkal na dlani – ohó, to váži!

Vyobliekal sa do sviatočných šiat, vzal si palicu a vraví žene:

„Daj vajce, starká, idem ho predať,“

„Len nepredaj pod cenu!“ pripomína mu žena.

Tvrdo sa jej čakalo, kým sa vrátil z trhu, ale napokon sa dočkala. Muž jej ukázal plnú peňaženku. Náramne sa obaja tešili. A ráno radosť ešte väčšia! Jariabka znova zniesla zlaté vajce. A na ďalší deň zasa a potom zasa. Sedliak a jeho žena si už celkom zvykli na to, že im každý deň pribudne zlaté vajce.

Zbohatli. Chalúpka im je odrazu tesná.

Dali si postaviť krásny dom, hotový kaštieľ. Začali jedávať vyberané jedlá, popíjať drahé vína, obliekať sa do zamatov a hodvábov, spávať v páperových perinách. Deň čo deň mali v dome plno hostí, deň čo deň vystrájali hostiny.

Kde je v dome toľké bohatstvo, potrební sú aj psi: mrchaví strážni psi. Sedliak a jeho žena si zaobstarali celú svorku zlých psov. Lenže to sa nepáčilo kocúrovi Murovi. Zo strachu pred psami sa presťahoval na po-

O zlatom vajičku

valu, chytal tam myši a vo svetliciach ani na dvore sa viacej neukázal.

Pre sliepku Jariabku kúpil sedliak striebornú klietku, do tej ju zamkli, aby ju jastrab neuchytil, aby ju chamtiví ľudia neukradli.

Sedí Jariabka v striebornej kletke, nemôže sa popoliť v prachu, nemôže si zazaobať húseníc na kapustnisku, nemôže sa pohovárať s kamarátom Muro. Kliečka je síce strieborná, ale vodu vo válovice vy-

Zavolala kuchára a rozkázala mu, aby Jariabku zarezal a uvaril na obed, lebo už nie je z nej nijaký úžitok.

Kuchár už pchal ruku do kliečky, keď sliepočka odrazu zakotkodákala:

*Kotkodák, kotkodák,
pomôž, Murko, kamarát!*

Kocúr Muro to počul a skočil z povaly rovno kuchárovi na chrbát. Kuchár sa zľakol, sliepku pustil a ona frrrrrng von oblo-

menia len kedy-tedy, aj pšeničky len zriedka prisypú. Ej, ťažký je veru život v kletke!

A tu sliepočka – nevedno, či od zľahu, a či od zlého krmiva – začala znášať čoraz menšie vajička. A jedného dňa, keď gazdiná prišla k striebornej kletke, nebolo už v hniezde nijaké vajce: ani zlaté, ani obyčajné.

„Ach, nevďačnica!“ vykrikla žena. „Do takej utešenej kliečky sme ju dali, a jej sa ťaží vajce znieť! Sluhovia, hej, sluhovia!“

kom! Pod krík si sadla, pestré pierka si napráva.

Sedliak a jeho žena pozerajú okolo seba, čo sa to stalo? Po sluhoch ani stopy, po drahých odevoch ani znaku, kaštieľ akoby tu nikdy nebol býval. Sedia v svojej starej chalupe, na prípecku sa vyhrieva kocúr Muro a pri stole sa rozteká po zemi rozbité vajčeko.

Preložila MÁRIA ĎURÍČKOVÁ
Ilustrovala VIERA KARDELISOVÁ

ŠTEFAN MORAVČÍK

Kráľ Midas má oslie uši

Za horami za dolami, v ďalekej Frýgii žili si ľudia spokojne a veselo. Nikomu sa plakať nechcelo. Šťastie je však ako vtáča – narástli mu krídla a už aj preč letelo. Na trón si zasadol kráľ Midas.

Kráľ Midas mal zlata ako bla-

kráľ Midas sa len s bohmi a polobohmi zabával. Najradšej s bohom vína Dionýzom obracal poháriky, pripíjal na zdravie.

Raz našli sluhovia v kráľovskej záhrade spiaceho starca. Ležal tam opitý ako snop. A tak

nal v ňom poloboha Siléna z Dionýzovej družiny.

Midas dobre vedel, ako bohu vína záleží na veselom Silénovi. Bol predsa jeho učiteľom a vychovávateľom. Preto deväť dní častoval Siléna tými najvyberanejšími lahôdkami.

ta a peňazí ako pliev. Jelenie volky vozili mu dukáty do stodôlky.

Lenže ľud bol čoraz chudobnejší a smutnejší. A o chudobného človeka nestojí nik. Aj

ho predviedli pred svojho kráľa.

Naľakal sa Midas, že mu vorelec prišiel ukradnúť zlato. Zle-nedobre naňho spustil, ale keď sa mu lepšie prizrel, spoz-

Na desiaty deň ho potom odviedol k Dionýzovi. Celou cestou pritom hútal, čože za to dostane. A boh vína veru nešetril. Od veľkej radosti sľúbil Midasovi, že mu všetko splní.

„Chceš Šalamúnov rozum, pol ríše, či najkrajšiu ženu sveta?“

Bohatý nemá nikdy dosť. Midas nechcel božskú múdrosť ani svetskú krásu. Zvolal:

„Ó, veľký Dionýzos, rozkáž, aby sa všetko, čoho sa dotknem, premenilo na zlato!“

„Nech sa stane, ako si žiadaš,“ mávol boh vína rukou. „Veď ty to ešte oľutuješ.“

„Juchú! Budem najbohatší na svete!“ zajasal kráľ Midas a urobil tri kotrmelce. Nedočkavo uhaňal domov.

Nedalo mu, aby si cestou nevyskúšal Dionýzov dar. Odlomil z duba zelený konárik – a ten sa mu hneď v ruke premenil na zlato. Listy zažiarili a zlaté žalude zabubnovali na zem, bumbububu! Fí, to je fíge! Kam kráľ dočiahol, tam všetko omaciaval, menil na zlato. Odtrhol klasy – div neoslepol od ich zlatej krásy. Odtrhol si jablko – od údivu zamĺkol. Všetko, čoho sa dotkol svojimi chamtivými rukami, razom sa zmenilo na zlato. Keď si lakomé ruky umýval, prskali mu z nich zlaté kvapky. Šiel z kože vyskočiť.

„Konečne si zmúdrel!“ povedal Dionýzos. „Choď k prameňom rieky Paktólu a tam sa dobre umy. Zmy zo seba tento dar i svojmu vinu.“

Midas len tak upaľoval k prameňom Paktólu. Ponoril sa tam do čistej vody, aby sa striasol zlata. Vlny Paktólu sa zaplnili zlatom a zmyli z kráľovho tela dar-nepodar. Odvtedy je rieka Paktólos zlatonosná.

Od tolkej roboty Midas veľmi vyhladol. Cigáni mu vyhrávali v bruchu, preto súril sluhov, aby mu v paláci vystrojili náramnú hostinu. Slinky mu tiekli, keď sa pozeral na tie dobrôtky. Ryby, raky, slimáky, chobotnice, diviaky... Sotva sa však chleba dotkol, krajec sa mu premenil na zlato. Každé sústo mu zaškripotalo medzi zubami strašidelne ako štrk. Napajedený, ale nenajedený načiahol sa po čaši s vínom, ale aj to sa stalo zlatom. Až vtedy nenásytný kráľ pochopil, aký hrozný dar si vyprosil. Po troch dňoch, keď mu už išlo o život, vybral sa s prosíkom za bohom vína, aby ho zbavil takého daru-nepodaru.

„Konečne si zmúdrel!“ povedal Dionýzos. „Choď k prameňom rieky Paktólu a tam sa dobre umy. Zmy zo seba tento dar i svojmu vinu.“

Midas len tak upaľoval k prameňom Paktólu. Ponoril sa tam do čistej vody, aby sa striasol zlata. Vlny Paktólu sa zaplnili zlatom a zmyli z kráľovho tela dar-nepodar. Odvtedy je rieka Paktólos zlatonosná.

„Celkom som osprostel od toľkého zlata,“ uznal nakoniec kráľ Midas. „Pôjdem ja do sveta inšie šťastie hľadať.“

Nechal trón trónom a zlato zlatom. Začal žiť ako pustovník. Ráno korenky, večer spomienky... Túlal sa po lesoch, no ani tam veľa rozumu nepochytil. Práve sa tmolil po hore Tmólos, keď sa tu súťažilo o najlepšieho muzikanta. Boh pastierov Pan súperil s najlepším na Olympe – bohom Apolónom.

Prišiel Midas na čistinku a tam uvidel tých božských súperov. Krásneho Apolóna so zlatou lýrou v ruke a Pana s kozími nohami a s pastierskou píšťalkou. Hrali, až sa hory ozývali, jelene a srnky zbiehali, do tanca sa dávali. Apolón na zlatostrunnej lýre hral nebeské piesne, aké ľudské ucho nepočulo. No Midas spoza kríka hundral:

„Pch, to je muzika, že by človek pri nej zaspal!“

Zíval na celé kolo: „Ách, aby už bolo po tom vŕzganí!“

Ožil, až keď Pan zatrilkoval na píšťale do skoku. Midas ne-

vydržal pokojne stáť a takto boha pastierov povzbudzoval:

Preberaj, preberaj, na pišťalke dierky,

nech ťa počúvajú mládenci aj dievky!

Boh hory Tmólos, ktorý robil rozhodcu, označil víťaza: „Tvoje pastierske pesničky sú pekné, no môžu sa ísť schovať pred božskou hrou Apolóna. Trikrát mu sláva!“

Pan len pokrčil plecami, uznal prevahu svojho veľkého protivníka. Sám mu položil na hlavu víťazný vavrínový veniec. Midas však vyskočil, akoby ho pichli šidlom. Takéto niečo! Zabudol na staré pravidlo a začal poučáť bohov:

„Vítaz je Pan. Apolón je mrcha hudec, hučí ako starý hrniec. Pan je majster, jeho pišťalka zvučí ako trúba!“

„Ty si trúba, milý Midasko!“ rozhneval sa boh Apolón. „Ty, ľudský červík, si dovoľuješ súdiť bohov? Kto sa ťa na niečo pýtal, ty rapotavá straka?“

Pýcha rada pichá. Kráľ Midas si len svoje húdol:

„Apolón je mrcha hudec,

hučí ako starý hrniec, nech Panovi vráti veniec!“

Apolóna prešla božská trepezlivosť. Priskočil k bezočivcovi a tak ho vyťahal za uši, až ich mal dlhé ako osol.

„Jeden z nás dvoch je somár, ale ja nie,“ uzavrel hádku Apolón.

Mamľas Midas sa však nedal a stále opakoval dokola:

„Apolón je mrcha hudec, hučí ako starý hrniec, nech Panovi vráti veniec!“

„S koňom sa modliť a so somárom sa zhovárať, všetko jedno,“ usúdil boh hory Tmólos a celá družina odtiahla preč.

Nafučaný ako diviak uháňal Midas do svojho paláca a zasa zasadol na trón. Zavolał holiča, aby mu škuty ostrihal. Ušiská mal skryté pod čiapkou, aby ich nik nevidel. No pred holičom musel svoje tajomstvo vyjaviť.

„Keď niekomu prezradíš, čo si videl, beda ti!“ pohrozil Midas holičovi. Holič holil ušatého kráľa, no veľmi ho trápilo, že tú smiešnu vec nemôže nikomu povedať. Poradili mu, aby šiel ďaleko za mesto, vyko-

pal jamu, strčil do nej hlavu a zašepkal do nej, čo má na srdci.

Holič poslúchol múdrych ľudí a utekal za mesto, vykopal jamu, strčil do nej hlavu a trikrát povedal:

„Kráľ Midas má oslie uši.“

Zasypal jamu zemou a vrátil sa domov. Pretože to bolo blízko rieky, čoskoro nad jamou vyrástlo trstie. A to si viete predstaviť! Stačilo, aby vietor silnejšie zadul, hneď sa všetko rozšepotalo. A do sveta sa nieslo šušušu, že kráľ Midas má oslie uši.

Midas si zavolał neboráka holiča a skríkol naňho tak, že sa chudákovi podlomili kolená:

„Priznaj sa, komu si to vytáral!“

„Nikom som nepovedal ani mačny máčik,“ dušoval sa holič. „Len zemi som sa vyspovedal.“

Tak kráľ Midas spoznal, že na svete sa nedá nič zatajiť. Uznal starú múdrosť, že pýcha peklom dýcha.

Ilustroval VLADIMÍR KARDELIS

ZMRZLINÁR STRČPRSTSKRZKRK

ŠTEFAN MORAVČÍK

**Zmrzlinár na Štrbskom Plese
náramne je zatrpknutý,
volá deti na hody,
namiešal im toľko chuti:
čučoriedky, jahody...
Ale nikto nechodí.
Nemajú chuť na zmrzlinu?
Či chcú inú!
Horkýže!
Každý si hrst' snehu nesie,
ten líže...**

**Zmrzlinár na Štrbskom Plese
smutný vo dne v noci je.**

**Stršprčtskrzkrk, chyť sa umu
a predávaj za korunu
priam medvedie porcie!**

TURISTICKÁ MYŠ

Ján Navrátil

**Na myšacie výlety
priprnem si chvost na päty.**

**Netreba mi motor
ani brzdy.
Hore vrškom ma chvost tiska,
dolu brzdí,
až to píska.**

Aha, decká!

**Pí, pí, pí až do Nemecka,
kde sa myška volá Maus.**

**V noci sa mi na tom chvoste
sníva Mikimaus.**

Štefan Moravčík

NEOBYČAJNÍK

Máme čajník obyčajný,
voda v ňom vriieť začína.
"Neobi čajník, hrdina!"
"Veď ešte jeden máte tu!"
"Má tetu? Nehľad' na tetu,
vyleješ jej čaj na päty.
Nalej nám čaj do šálok,
nemáčaj šál do čajok..."

Ilustroval PETER CPIN

DETI V ZELENOU

Osvinkala sa nám praska. Mala svi trinky. Prišiel chmat a uvličil jedno

Keď povieme o niekom, že je špinavý, hneď sa nám tlačí na jazyk – ako prasa! Zato diviaki, to znie hrdo. Diviaka lovili len silní a odvážni muži. Dokonca niektoré šľachtické rodiny si dali diviaka do erb. Vidíte, čo sa z diviaka zdomácním stalo. Obyčajné prasa! Divá sviňa zdomácnela už takmer pred tromi tisícročiami. Na domácom prasať sa z diviaka zdomácnela aj v starom Egypte. Ale veľmi si ho nevážili. Verili, že sa doň prevteľujú duše zlých ľudí. Naši predkovia chovali prasiatka od dávnych dôb. Darilo sa im na poliach, lúčach aj v lesoch, kde si pochutnávali na žaludoch a bukviaciach. Neobliebali ho, keď obrobili všetky úhory a zasadili na ne obilie a kukuricu, prasiatka radšej zachutnávali na chlievov, aby im nerozryli úrodu. V špinavom chlieve je aj prasiatko špinavé. Pritom zoológovia-výskumníci tvrdia, že je veľmi inteligentné. Ibaže nemá dost času rozvinúť svoju inteligenciu. Len čo ho gazda privedie do chlieva, už sa teší na zakáčačku.

Papagáj našich ihličnanov

Krivos nos nie je svetlonos s krivým nosom, ale vtáčik, ktorý žije u nás v ihličnatých lesoch. Meno dostal podľa „nosa“, prekříženého zobáčika. Šikovne, ako papagáj, vyberá zo šišíek semená. Hoci je zima pre vtáky ťažkým obdobím, krivos nosy nemajú problémy s potravou. Dokonca aj v tých najtuhších mrazoch vysedia mladé. Mlád'atká sa vyľahnu holé a bezmocné, ale rodičia sa o ne príkladne starajú. Hniezdo im postaví s hrubými stenami, ktoré vetrisko neprefúka, a vystelú ho jemnými pierkami a srstou, ktoré držia teplúčko. Mama zohrieva nielen vajčka, ale aj mlád'atká, pokým im nedorastie perie. A čo robí otec? Zháňa potravu. Nemusí však lietať ďaleko. Na konároch pri hniezde je šišíek zvyčajne dost. Pokým otec s mamou krmia malé krivos nosy kašičkou zo semien, majú zobáčiky rovné ako iné vtáky. Len čo však samy začnú vyberať zo šišíek semená, prekřížia sa im ako ich rodičom.

Na Mateja ľad už ani líšku neutrží

Keď zniešla sliepka, kačica alebo hus na Mateja (24. februára) vajce, gazdiná ho označila a dala nabok. Aby ho náhodou nepodsypala pod kvočku. Ešte donedávna sa niektoré gazdiné dušovali, že z takého vajčka sa vyľahne Matejča, nepodarok s dvoma hlavami, tromi nohami alebo bez zobáka. A nielen to, vraj všetko, čo sa na Mateja začne robiť, skončí sa neúspechom. Tak si v škole dajte pozor! Pravda, len ak veríte na Mateja ako tie dávne gazdiné.

NECH ŽIJE MATEJ *

Čičmianske medovníkové domčeky

Keď som po prvý raz videla tie maľované drevené domčeky, zdalo sa mi, že som zabľúdila do rozprávky. Presne tak som si predstavovala medovníkovú chalúpku!

Pozerám a čudujem sa: na drevenej stene vápnom namaľované priamky, vlnovky, všelijaké závitnice. O toto cifrovanie sa starajú ženy. Stačí im na to večeť slamy, vápno a prírodná hlinka.

Prečo sa maľovanie domov vyskytlo práve v Čičmanoch? Odborníci sa pokúšajú rozlúštiť túto záhadu. Jedni tvrdia, že maľovanie domov je pozostatkom pohanských obradov. Preto vraj maliarky najväčšími vyzdobovali steny okolo oblokov a dverí – kadiaľ mohli vstúpiť „démoni“. Iní zas vidia iba praktickú stránku maľovania: vápno chránilo drevené steny pred vlhkosťou. A našli sa i takí, ktorí hľadajú v kresbách južnoslovenské prvky, lebo predkovia dnešných Čičmancov utiekli pred Turkami z Balkánu; aj svoje sídlo si pomenovali podľa dávneho bulharského cára Šišmana.

Ak si chcete tú maľovanú krásu obzrieť, vyberte sa s rodičmi alebo na školský výlet do Čičmian. Dedina čupí pod vrchom Strážov a jediný prístup k nej je údolím potoka Rajčianka.

A. Š.

Pripravila MARTA ŠURINOVÁ
Ilustroval MARTIN KELLENBERGER

Lutra®

Lutra®

Lutra®

Lutra®

„Mama, prišla Lutra!“
„Lutra? To je kto?“ nechápavo som sa opýtala dcéry.
„Ale, mami, Lutru predsa u nás v škole pozná každý. Kúpme si aspoň jednu obálku!“

Tak to už som bola na Lutru poriadne zvedavá. Za desať korún som kúpila obálku, v ktorej boli samolepky chránených zvierat. K nej ešte za 5 korún album - encyklopédiu chránených zvierat. Teraz som už vedela, že Lutra je výborná hra, ktorá nielen zabaví, ale aj poučí.

„No dobre, zatiaľ máme v encyklopédii prvých šesť obrázkov z obálky. Keď chceme mať encyklopédiu plnú, potrebujeme ešte 354 obrázkov,“ namietala som pri pomyslení na náš rodinný rozpočet.

„Ale, mami,“ nedala sa moja dcéra. „Však to nemusí byť hneď zajtra. Okrem toho, onedlho bude mať náš Mišo narodeniny a ja meniny. A stará mama nám namiesto cukríkov a čokolády radšej môže kúpiť Lutru. Aj tak hovoríš, že jeme veľa cukríkov!“

„To je dobrý nápad,“ uznala som, ale stále som sa ešte nedala. „A čo keď v tých obálkach budú obrázky, ktoré už máme?“

„To bude fajn,“ pridala sa Mišo, môj syn. „V škole ich s niekým vymením. Alebo s nimi pôjdem do Lutra klubu. Vraj chalani na sídlisku nejaký zakladajú. Laco Kmeť včera poslal dva obrázky na výmenu kamarátovi až do Českých Budejovic.“

„A prečítaj si toto,“ podstrčila mi dcéra album. „Mohli by sme vyhrať videomagnetofón, bicykel, zájazd na safari, ale aj všelijaké Lutra - darčeky. V júni bude hlavné žrebovanie a vieš, čo bude prvá cena? Rodinný zájazd v hodnote 100 000 Kčs! To by boli prázdniny!“

To sa mi už zapáčilo. Ale pretože som zvedavá, chcela som o Lutre vedieť viac. Zašla som za riaditeľom spoločnosti P.I.K.-Art Ing. I. Gyurcsisom. Povedal mi, že encyklopédia chránených zvierat je prvý album, ktorý spoločnosť vydala. Vznikol v spolupráci s WWF - Svetovým fondom na ochranu prírody. Encyklopédiu prevzali od talianskej firmy Panini.

Firma vznikla už pred dvadsiatimi rokmi, je známa na celom svete a vydala už mnoho druhov rôznych albumov. Dve z nich, autá a Barbie, uvidia aj naše deti ešte v tomto roku.

Za pánom Gyurcsisom som prišla v novembri 1991. V čase, keď sme pripravovali pre vás toto číslo. Práve bolo prvé žrebovanie Lutry. Z päťsto detí, ktoré sa žrebovania zúčastnili, dostalo 63 odmeny. Možno boli medzi nimi aj čitatelia Slniečka. Ak nie, nebudte smutní. Jeden darček od Lutry je určený iba vám. Možno to budeš práve ty, ak správne odpovieš na otázku: Čo je to WWF?

Odpovede posielajte na adresu: Redakcia Slniečko, Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava. Držíme vám palce!

MARTA ŠURINOVÁ

POZVANIE DO HRY LUTRA

Štefan Moravčík

**Keď si kamarát,
keď si kamarátka,
pod' sa s nami hrať,
hybaj niečo urobiť
pre zvieratká!**

**Veríš hádam tomu,
čo sa povráva?
Čo najďalej od tigra!
S tým nie je zábava.
Naša hra ťa zavedie
medzi vlky, medvede,
kozorožce, nosorožce,
kamzíky a dlhorožce.**

**Pozri sa, kamarát, dozadu,
čaká tam papagáj kakadu,
koala, kakapo, kengura,
albatros, kormorán, ježura...
Čaká ťa Dávidov jeleň,
rýchlo sa pridaj k nám, neleň!**

**Možno sa ti vyhrať podarí.
Uvidíš rakúske SAFARI,
keď budeš mať dobrú mušku.
Netreba ti žiadnu pušku,
výborne ti poslúžia
samolepky vo vrecúšku!**

Pod' sa so mnou hrať!

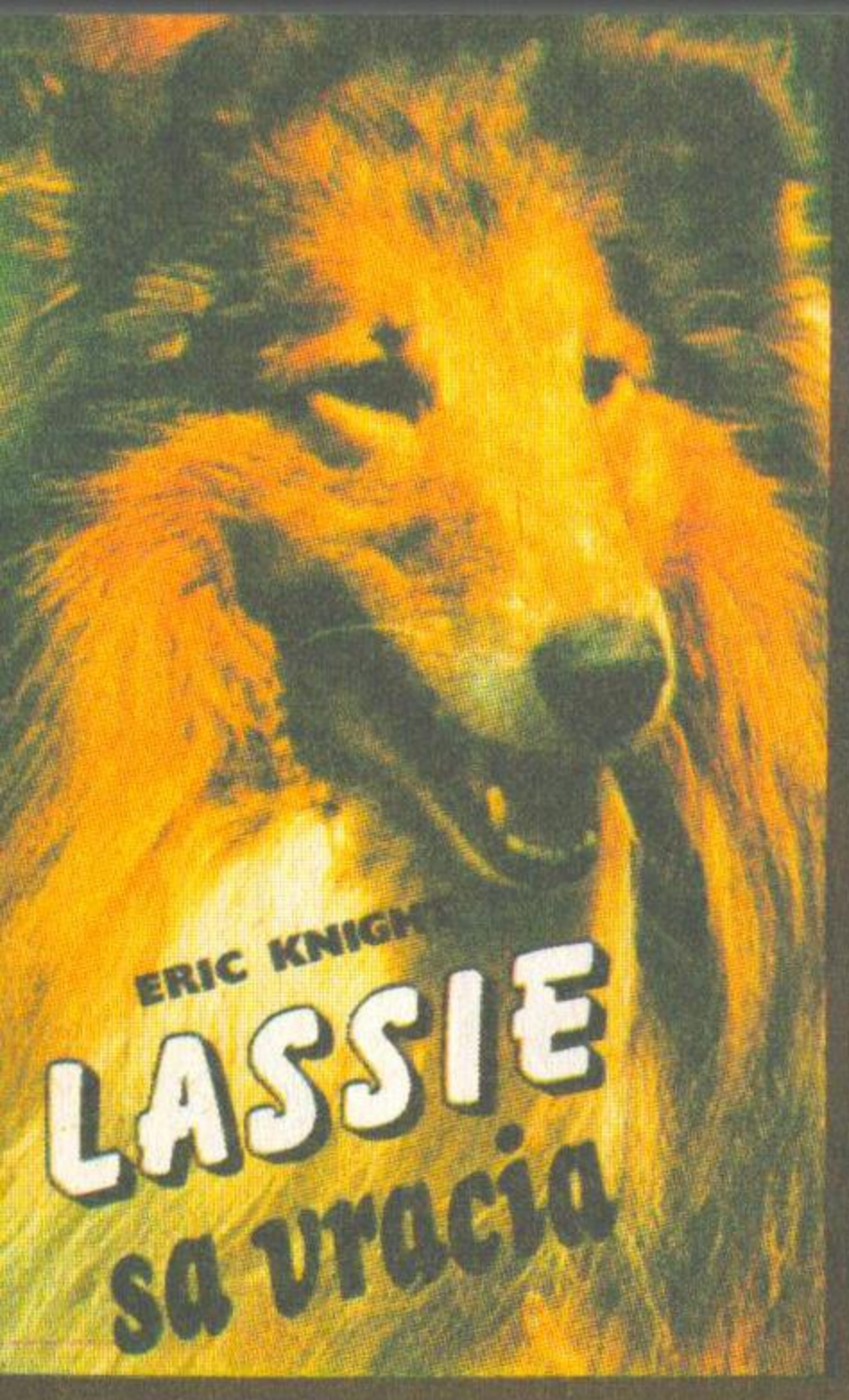

ŠTEFAN MORAVČÍK

**Príroda je ozaj skvelá,
dobrá jej len dobré želá,
ale zlých je veľmi veľa -
preto všetky deti múdre
venujú sa našej LUTRE!**

**Nože hybaj hrať sa s nami,
s chránenými zvieratami!
Spoznáš vrtkých akrobatov
lepšie ako svojich bratov.
Sme veselá banda.**

Pá! Zdraví ťa panda!

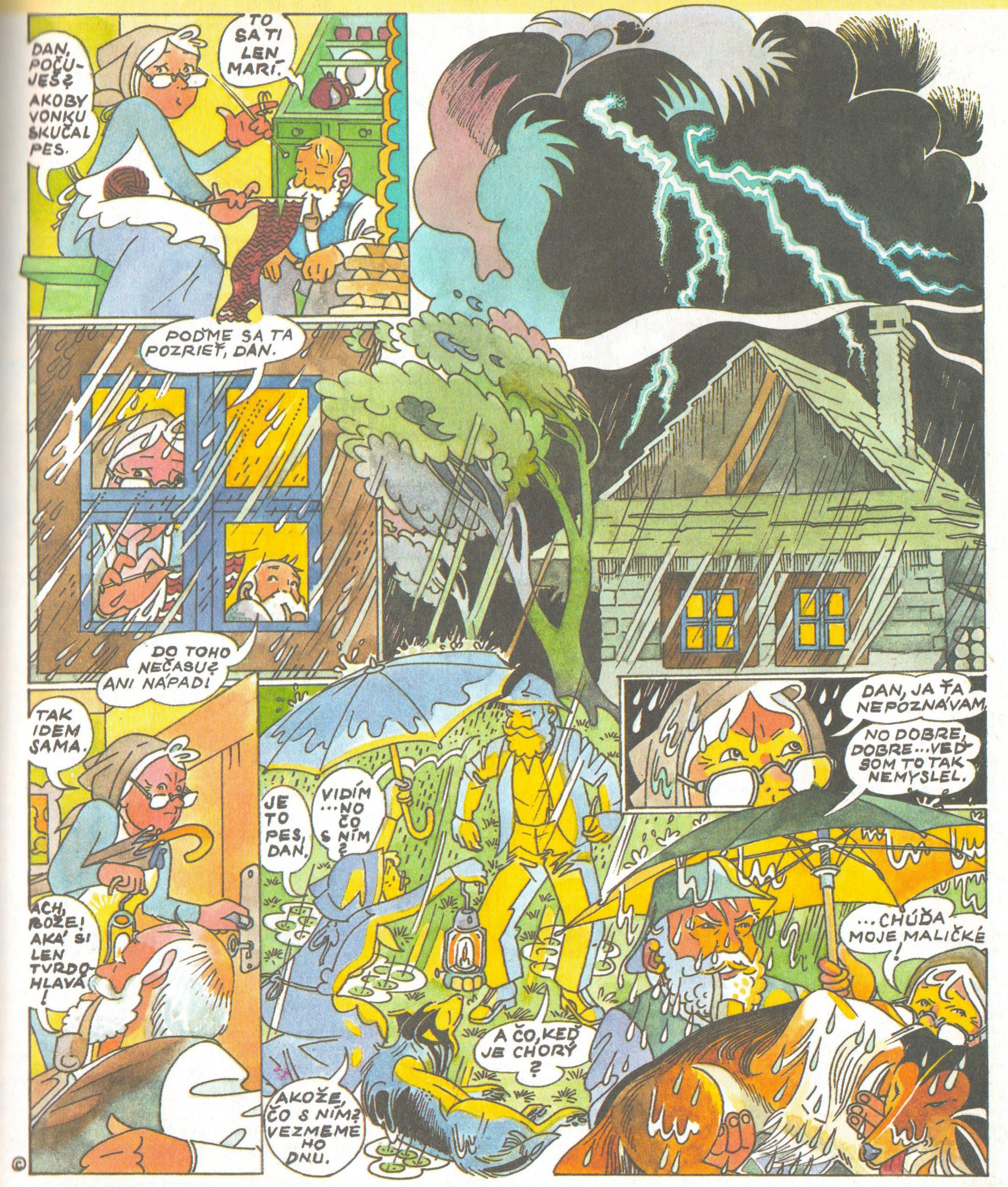
Pri úteku zo Škótska zmocnili sa kólie Lassie suroví chytači psov-šarhovia. V budove mestského úradu, kde mali šarhovia svoje miestnosti, im Lassie utiekla.

Píše MILAN HUDEC

Kreslí PAVOL MORAVČÍK

Najprv hľadala záchranu na vyšších poschodiach. Potom, keď ju už šarhovia znovu mali vo svojej moci, premočila strach z výšky a vyskočila z okna. Pri páde sa dochrámala, bola však na slobode. Do cesty k domovu, k malému Joeovi, sa jej však postavila dravá rieka...

DAN, POČUJEŠ? AKOBY VONKU SKUČAL PES.
TO SA TI LEN MARI.

POĎME SA TA POZRIEŤ, DAN.

DO TOHO NEČASUŽ ANI NÁPADI!

TAK IDEM SAMA.

ACH, BOŽE! AKÁ SI LEN TVRDOHLAVA!

JE TO PES, DAN.

VIDÍM... NO ČO S NIM?

AKOŽE, ČO S NIM? VEZMEME HO DNU.

A ČO, KEĎ JE CHORÝ?

DAN, JA ŤA NEPOZNAVAM.
NO DOBRE, DOBRE... VED SOM TO TAK NEMYSLĚL.

...CHÚĎA MOJE MALICKÉ!

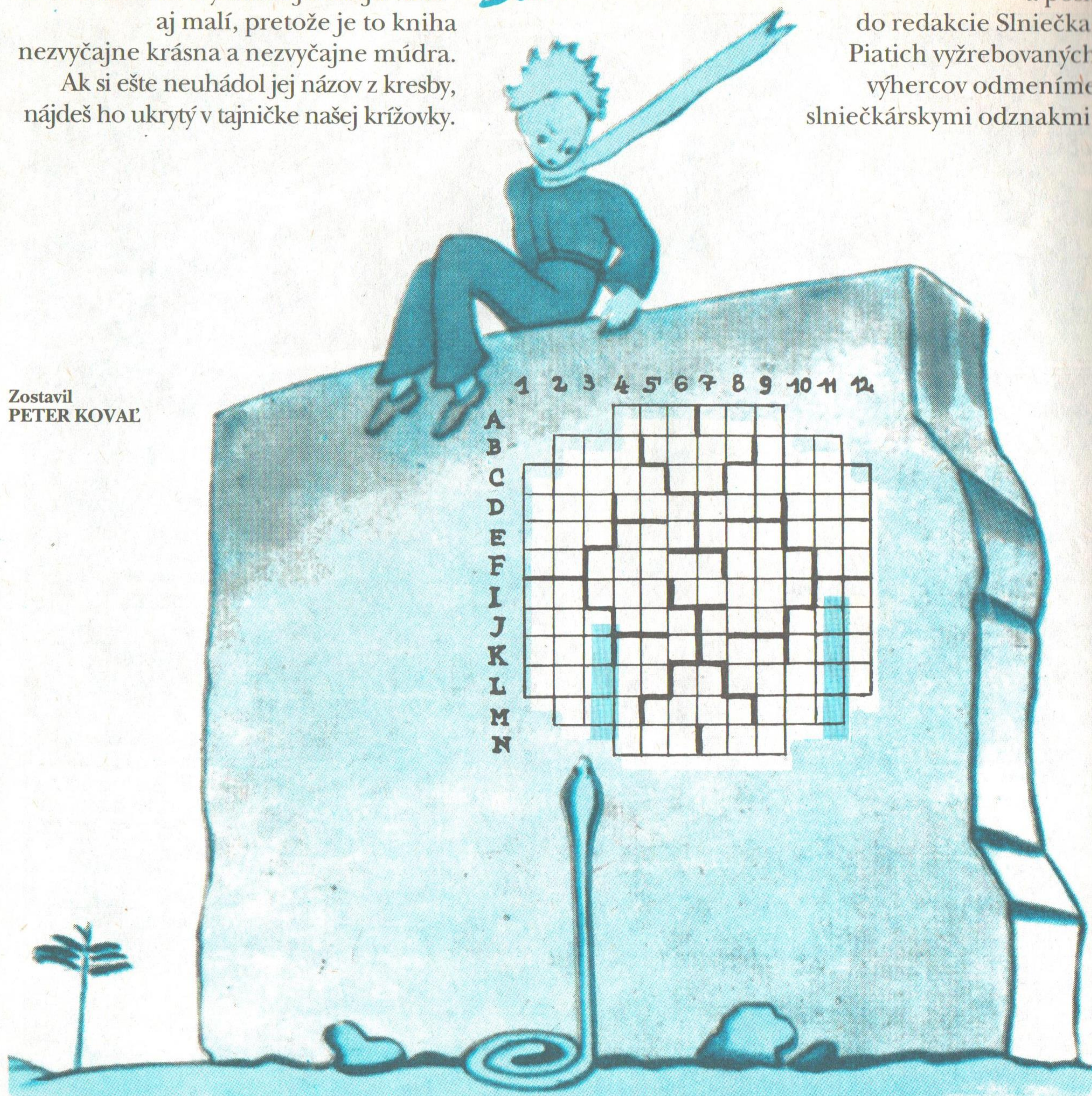
Vo vydavateľstve Mladé letá znovu vyšla kniha, ktorú poznajú milióny čitateľov na celom svete. Dychtivo ju čítajú veľkí aj malí, pretože je to kniha nezvyčajne krásna a nezvyčajne múdra.

Ak si ešte neuhádol jej názov z kresby, nájdeš ho ukrytý v tajničke našej krížovky.

KRÍŽOVKA *Slniečka*

Po vylúštení ho napíš na korešpondenčný lístok a pošli do redakcie Slniečka. Piatich vyžrebovaných výhercov odmeníme slniečkárskymi odznakmi.

Zostavil
PETER KOVAL

VODOROVNE: A. Tretí pád osobného zámena – rastie na hlave niektorých cicavcov. B. Predložka – úctivo žiadaj – poradie, sled. C. Časť tváre – začiatkové písmená slovenského spisovateľa Karola Kuzmányho – dávam do zeme. D. Biblické ženské meno – druh papagája – zamrznutá voda – latinský pozdrav (ave). E. Ženské meno – citoslovce – Pavol Országh Hviezdoslav – vlastnil. F. Osobné zámeno – ľudské sídlo – karta eso – solmizačná slabika. I. Tyč, okolo ktorej sa otáča koleso – domy včiel – dievčenské meno – Peter, Karol. J. Anglické mužské meno – turecké meno – časť tváre – číslovka. K. Ženské meno – používa sa na natieranie – úžas – jeden po nemecky. L. Spaľujem – dve nuly – namyslená. M. Vítaj – oblok – zdroj tepla. N. Ženské meno – obidve.

ZVISLE: 1. Obyvateľ Veľkej Británie – väčší snop. – 2. Vodné toky – hlupák. 3. Beda – zvuk hovädzieho dobytky – prvá časť tajničky. 4. Náuka – ženské meno – strom. 5. Anna, Peter – Andrej Radlinský – osol po česky – začiatkové písmená spisovateľky Anny Minichovej – predložka. 6. Mrknutie – spojka – tam – Ivan, Karol – rieka v Sovietskom zväze. 7. Časové obdobie – Ludmila Podjavorinská – Ondrej, Lenka – teraz – osobné zámeno. 8. Ťažisko – zámeno – okreš – Andrej Plávka – rieka v Sovietskom zväze. 9. Stredoveké sídlo – príslušníci kočovného kmeňa – padá sypké. 10. Biblické mužské meno – predložka – kreše. 11. Pozeral – druhá časť tajničky. 12. Bitka – filmové miestnosti.

Z poštárovej kapsy

DOBRÚ NOC!
Spinkaj, spinkaj, Janičko,
zapadlo už slniečko.
Vietor zaspal, nefúka,
mesiac oknom nakúka.
Dobrú nôcku, Janičko,
ty si naše slniečko!
OLGA MARSINOVÁ, 4. D, Žilina

Vážená redakcia Slniečka,

moji žiaci zo IV. D. odoberajú Slniečko a veľmi radi ho čítajú. Osobitne sa ním zaoberáme na nepovinnom predmete Literárna tvorba, ktorý navštevuje 13 detí. Sú to tie, ktoré rady nielen čítajú, ale aj samy tvoria drobné literárne útvary. Niekoľko z nich Vám posielam.

Ďakujeme Vám za pekný časopis!

HELENA ZJAVKOVÁ, učiteľka,
Žilina

AHOJ JOŽKO MRKVIČKA

Ja Ti radím, aby si zbieral starý papier, ale aj šípky. Všetko zanes do zberu. Aj tak záškaš peniaze na nový bicykel. Aj ja si spravím výlet do Poľska.

AHOJ

Vlaďa

DÔLEŽITÝ ODKAZ

Jožko Mrkvička ďakuje za listy a karty týmto slnečniciam a slnečnikom:

Žiakom 4. triedy ZŠ, Hubeného 25, Bratislava
Betke Chovanovej z Banskej Bystrice
Paľkovi Lepiešovi z Banskej Bystrice
Vladkovi Ševčíkovi z Bratislavy
jednej čudnej Evke (adresa sa mu stratila)
aj tým ostatným, nemenovaným.

Len čo bude mať trošku viac času, pošle im všetkým vlastnoručné poďakovanie s vlastnoručnou pečiatkou.

Podakovanie

Iba celkom nedávno sme sa v redakcii dozvedeli, že nám pri nábere Slniečka nezištne pomáhali viaceré dobré duše, skromne a potichučky ako tajomné rozprávkové sudičky. A tak až teraz môžeme uviesť ich mená – a robíme to s veľkou radosťou.

V Západoslovenskom kraji výdatne šírila dobré meno nášho časopisu pani učiteľka Emília Runová, a to nielen v Bratislave, ale aj v okresoch Nové Zámky a Galanta.

Vo Východoslovenskom kraji sa pričiniła o poznanie nášho časopisu pani učiteľka Viktória Bröstlová, a to jednak v samotných Košiciach, jednak v okresoch Michalovce, Prešov, Bardejov, Poprad atď.

Pán učiteľ Milan Urbanovský podával o Slniečku krátke správy v dennej i pedagogickej tlači.

Možno boli i ďalší priaznivci, o ktorých dosiaľ nevieme (a radi by sme to vedeli).

Všetkým týmto našim vzácnym pomocníkom vyslovuje redakcia Slniečka úprimné poďakovanie a ako malú pozornosť bude im posielat zdarma časopis Slniečko.

Zachovajte nám i naďalej svoju priazeň, drahí priatelia!

Redakcia Slniečka

Slniečk

Umelecký mesačník pre žiakov 1.-5. ročníka ZŠ.

Vydávajú Mladé letá, š. p.
Adresa redakcie: Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava.
Telefón 39 41 67

Šéfredaktor Ondrej Sliacky, grafická a výtvarná úprava Viera Fabianová, redaktorka Gabriela Szalayová.

Tlačia Polygrafické závody, š. p., Bratislava-Krasňany. Rozširuje Poštová novinová služba, predplatné prijíma každá pošta, doručovateľ predajňa PNS a stredisko PNS. Objednávky do zahraničia vybavuje Riaditeľstvo PNS Martanovičova 25, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku 5 Kčs, ročné predplatné 50 Kčs. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakreslila ALENA WAGNEROVÁ

BCP

VELKÁ DOPRAVNÁ SÚŤAŽ

Šestka je šťastné číslo pre tých, ktorí práve hrajú „Človeče“. Kto bude mať šťastie v tomto, už šiestom kole našej Veľkej dopravnej súťaže? No, to ešte neviem, ale viem, že desať šťastlivcov, ktorých sme vylosovali z veľkej hĺby správnych odpovedí z čísla tri, dostane pekné odmeny z Ústavu cestného hospodárstva a dopravy v Bratislave. Sú to: **Zuzana Jančovičová, Topoľčany; Juraj Matejovič, Bratislava; Bohumila Schiedová, Košice; Tomáš a Petra Figuliovci, Vyšný Kubín; Monika Baculáková, Humenné; Michal Zorko, Krnča; Juliána Baďurová, Trenčín; Elena Bartová, Poltár; Jozef Bozula, Koprivnica; Martin Šimončíč, Suchá nad Parnou.**

Paťo dostal svetový nápad. Dohodli sa s Maťom, že pohľadajú na dvore, na povale a možno aj u susedov staré železo. Za peniaze, ktoré zaň dostanú v zberni, si kúpia fľašu, z ktorej sa dá napiť aj za jazdy. Našli toho toľko, že im musel pomôcť aj Paťov otec. Železo naložili do káricky a pevne, aby nelietala, ju pripevnili k otcovmu bicyklu. Práve keď odchádzali do zberne, prešiel po ceste traktor s vlečkou. Na vlečke bolo staré haraburdie a za vlečku sa jednou rukou držal siedmak Rudo. Druhou rukou na nich zamával:

„To je pohoda, čo? V zberni budem rýchlejšie ako vy, a bez námahy!“

„Vyťahuje sa ako americká žuvačka,“ prehodil Paťo. Jeho otec povedal čosi o nezodpovednom traktoristovi a odišli do zberne.

V zberni to dopadlo nad ich očakávanie. Dos-

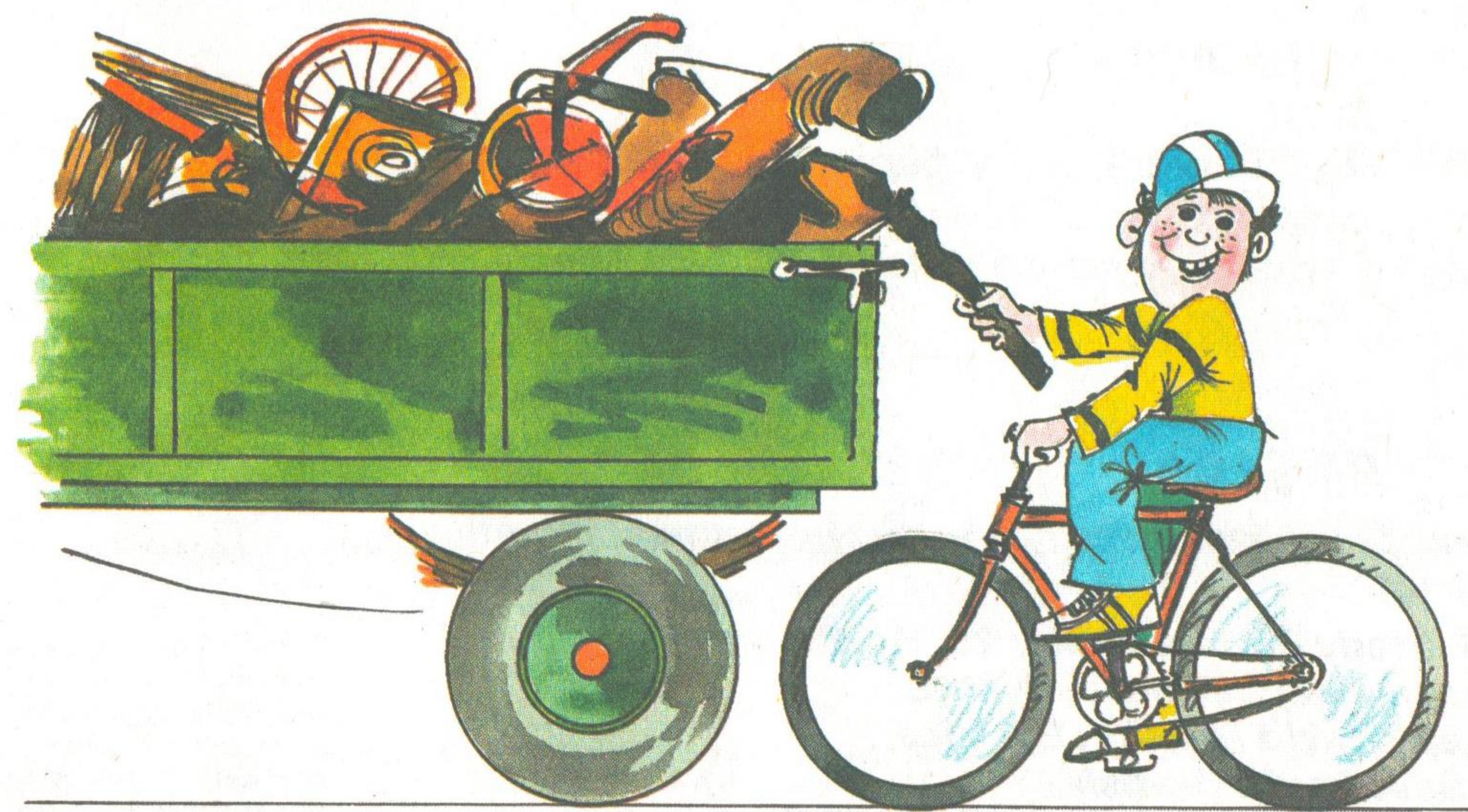
tali toľko peňazí, že mali nielen na fľašu, ale im ešte čosi aj zostalo. Boli zvedaví, čo priniesol siedmak Rudo, ale toho tam nevideli. Až na druhý deň sa v škole dozvedeli, že Rudo do zberne nedošiel. Traktor na ceste prudko zabrzdil, Rudo spadol a zlomil si ruku. Policajt hovoril, že má veľké šťastie, lebo v mnohých prípadoch cyklista skončí pod kolesami vlečky. A hoci boli Maťo s Paťom naňho nahnevani, prišlo im ho ľúto.

„Vieš čo?“ prišiel Maťo za Paťom.

„Jasnačka, že viem!“ povedal Paťo. „Kúpime fľašu aj Rudovi.“

Napište nám, ktorá odpoveď je správna:

a) Pri jazde po ceste sa cyklista nesmie držať iného vozidla; b) pri jazde po ceste sa cyklista smie držať iného vozidla iba v prípade, ak je veľmi unavený a nevládze šliapať.

Správnu odpoveď napíšte na korešpondenčný lístok, nalepte naň súťažný kupón a pošlite na adresu: Slniečko, Nám. SNP 12, 815 19 Bratislava. Nezapudnite pripísať svoju adresu.

Ilustruje PETER CPIN

Pripravuje MARTA ŠURINOVÁ

VELKÁ DOPRAVNÁ SÚŤAŽ

VELKÁ DOPRAVNÁ SÚŤAŽ

KUPÓN Č. 6